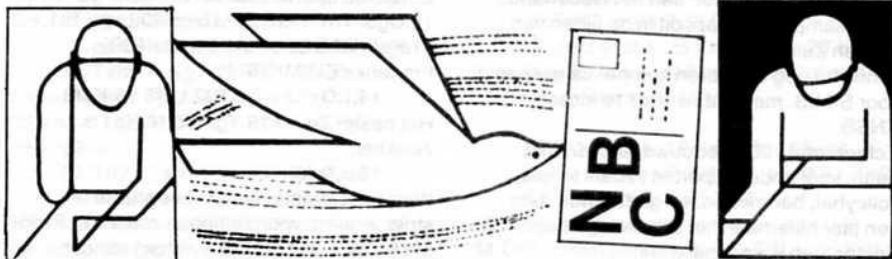

SCHAAKSCHAKERINGEN

Maandblad

No. 301 November 1994

Redactioneel

De deadline. Weer niet gehaald. Dit nummer heeft u, net als het vorig weer niet exact en vertrouwd bereikt aan het eind van de maand, maar enige dagen in de volgende. Onze welgemeende excuses daarvoor, maar het heeft zo zijn reden. Nummer 300 was voor de drukker een tamelijk lastige klus. Dit betrof voornamelijk het opnemen van de foto's. Zoals het er vervolgens uitzag heeft in ieder geval mijn stoutste verwachting overtroffen. De redactie wil dan ook op deze plaats drukkerij van Spijk dankzeggen voor 300 nummers Schaakschakeringen. En de auteurs Sjoerd van Ketel en Leo Diepstraten voor hun indrukwekkende bijdrage. Het zal zeker een kollektors-item worden. Dat dit nummer te laat is komt vooral op rekening van de redakteur. Hij is verhuist, en kreeg vervolgens op de valreep nog een stapel boeken die de aandacht een week volledig heeft afgeleid. Het verslag daarvan leest u elders in dit nummer. Nummer 301 is weer "vertrouwd": een stuk theorie van A.C. van der Tak, een fraai profiel verzorgd door Rob Frederiks, eindspeltheorie door G. van Perlo, een partijselecties van de hand van T. de Ruiter en J. Elburg en een lang verslag van onze algemeen wedstrijdleider Henk Mostert die ik namens de redactie wil feliciteren met de start van "zijn" 25ste Nederlands Kampioenschap als wedstrijdleider. U komt deze maand wel door hoop ik. Prettige feestdagen.

Bertrand Weegenaar

Profiel Rob Frederiks

door Rob Frederiks

Geboren tijdens de Tweede Wereldoorlog op 22-10-1943 in Soest.

Mijn vader was een goede schaker, maar was actief in het verzet en overleefde Dachau niet. Een vriend van hem, Oom Jan, kende zijn plicht en leerde mij op mijn zesde jaar schaken.

Na twee jaar verhuisde ik echter naar Nijmegen en kon er niets meer aan doen. Vijf jaar later, op het Stedelijk Gymnasium (waar ondanks slechts ongeveer 110 leerlingen zeer sterk werd geschaakt), was een toernooitje van 1e- en 2e klassers -om de vakantie voor het laatste bord van het schoolteam te vervullen-, dat ik door mijn goede schaakopleiding net won. Daardoor kontakten met andere schakers en later (omdat ik niet door de week bij Strijdt met beleid mocht schaken) als gast gespeeld bij de door wijlen pater P. Kreckenbergh S.J. fantastisch geleide schaakclub van het Canisius College.

Daarna drie keer jeugdkampioen van de Oostelijke Schaakbond en (zonder veel succes) deelgenomen aan het Nederlands jeugdkampioenschap, dit in de tijden van Ree en Zuidema.

Ten slotte nog vele jaren competitie gespeeld voor S.M.B. meestal 1e bord 1e klasse KNSB.

Echter rond 1969 getrouwd, een drukke baan, veel andere sporten, zoals tennis, volleybal, badminton, en gedurende ruim tien jaar helemaal met schaken gestopt. Echter toen ik voor mij werk, automatiseringsadviseur bij IBM, veel moest reizen, meestal met de trein, ben ik met korrespondentieschaak begonnen, uiteraard in de laagste klasse, omdat mijn theoretische kennis zwak en achterhaald was, en omdat ik het idee had, dat bij voldoende bedenktijd er weinig fouten gemaakt worden en het dus lastig is te winnen.

Dit klopte ook, zie het commentaar bij de volgende partij.

(Wilbert zal zich onze "copyright-diskussie" nog wel herinneren.)

W.van Bakel

NBC-II 436

R.Frederiks

Traxler

C57

**1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Pf6 4.Pg5
Lc5 5.Lxf7 + Ke7 6.Ld5 d6 7.c3 De8
8.0-0**

Andere mogelijkheden hier:

1. 8.d4

a. 8...exd4 9.cxd4 (9.Lxc6!?) Pxd4 10.Pc3 Dh5! = Karpov-Beljavski, 983

b. 8...Lb6 9.Le3 h6 10.dxe5! en wit staat beter in Molinsky(SWE)-Frederiks, World Cup VIII/IX

2. 8.d3!N Tf8 9.0-0 Lg4! 10.Lxc6 bxc6 11.Pf3 Dg6 12.Pbd2 Ph5 13.Ph4 Lxd1 14.Pxg6 + hxg6 15.Txd1 Lxf2 + 16.Kf1 Lg3 + 17.Kg1! Lf2 + 18.Kf1 Lg3 + 19.Kg1 Lf2 + Remise Tiits(EST) - Frederiks, voorronde Olympiade XII

8...Lg4 9.Db3N

In Knoek-Frederiks, NBC H-284 volgde 9.Pf3 Dh5 10.d3 Taf8 11.Lg5 Lxf3 12.Lxf6 + Txf6 13.gxf3 Th6 en mat in twee zetten

**9...Pa5 10.Dc2 h6 11.d4? hxg5
12.dxc5 Dh5 13.cxd6 + cxd6 14.f3**

Listig leek hier 14.h3 om na 14...Lxh3 voort te zetten met 15.f3!! Er volgt echter verrassend 14...Lf3!! met sterke aanval bijv.:

1. 15.Te1 Lxg2 16.f3 Lxh3 resp. 16.Te3 Lxh3 17.f3 Lf1! etc.

2. 15.Dd3 Le2 16.Dd2 Lxf1 17.Kxf1 g4 18.Dg5! Th7 19.hxg4? Dxc5 20.Lxg5 Th1 + 21.Ke2 Tah8 22.b4 0-1 Trussler(GB) - Frederiks EU/M/GT-323

14...Dxh2 + 15.Kf2 Lxf3 16.Kxf3

Het beste. Zowel 16.Tg1 als 16.Ke1 is zwakker.

16...Taf8!

Werpt het laatste niet-actieve stuk in de strijd. Andere voortzettingen zoals 16...Pxd5 of 16...g4 + of 16...Th3 + waren minder overtuigend.

17.Ke2 Dxc2 + 18.Tf2 Dg4 + 19.Kd3 Dg3 + 20.Le3?

20.Ke2 was niet voldoende, maar had het zwart toch lastiger gemaakt.

20...Dxe3 + 21.Kxe3 Pg4 +

en wit geeft op, want 22.Kd2 Txf2 + 23.Kc1 Th1 + 24.Dd1 volgt de pointe 24...Pe3! en het mat is niet meer te vermijden.

Tot nu toe promoveerde ik steeds direct, alleen in de H-klasse had ik drie groepen nodig, zie het profiel van Joost Kerssemakers in Schaakschakeringen 298. Na K/19, waar zelfs 12 uit 14 niet voldoende was voor de titel, ben ik internationaal gaan spelen.

Uit mijn eerste groep EU/M/GT-323, die ik tot mijn verbazing meteen won, een tweetal partijen.

R.Frederiks

EU/M/GT 323

R.Norrelykke (DK)

Koningsindisch

E73

**1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 d6
5.Le2 0-0 6.Lg5 c5 7.d5 h6 8.Le3 e6
9.Dd2 exd5 10.exd5 Kh7 11.0-0-0 Te8
12.h4 b5!? 13.h5!?**

Houdt een interessant stukoffer in: 13...b4 14.hxg6 + fxg6 15.Lxh6 bxc3 16.Lxg7 + Kxg7 17.Dh6 + Kf7 en nu moet wit verder gaan met 18.Ld3 of 18.Pf3. Zwart gaat echter niet op de verwickelingen in.

**13...g5 14.cxb5 Lf5 15.f3 Kh8 16.g4
Lh7 17.Ph3 Pbd7 18.Thg1 De7
19.Pxg5!? hxg5 20.Lxg5 De5! 21.h6
Lf8 22.f4 De3?**

Zwarts beste kans was 22...Dd4 23.f5 Dxd2 + 24.Lxd2 Pg8! onduidelijk.

23.Dxe3!

Nu kan wit de zojuist genoemde variant vermijden.

23...Txe3 24.f5 Tee8 25.Lxf6 + ! Pxf6
26.g5 Pe4 27.Pxe4 Txe4 28.Ld3 Te5
 Op het sterk ogende 28...Lxf5 volgt 29.Tgf1!
 Dit was het idee van 25.Lxf6 + .

29.g6 Lxh6 + 30.Kb1 f6 31.Th1 Lg8
32.Txh6 + Kg7 33.Tdh1 Tae8
 Natuurlijk niet 33...Lxd5 34.Th7 + Kf8
 35.Th8 + Lg8 36.T1h7 Te7 37.Lc4 Tg7
 38.Lxg8 + -

34.Th7 + ! Lxh7 35.Txh7 + Kg8
36.Txa7 c4

Een alternatief was 36...Tc8 om c4 voor te bereiden. De grap is 37.b6 c4 38.b7 Te1 + !
 39.Kc2 cxd3 + + en zwart wint. Echter 37.b3 (ipv b6) staat wit fraai.

37.Lxc4 Txf5 38.b6 Tb8 39.b7 Te5
40.Lb5 Kg7 41.Lc6 Te7 42.a4 f5 43.a5
44.a6 f3 45.Ta8 f2 46.Lb5 Txb7
47.axb7 Txb7 48.Ld3!

Zwart geeft op. Zelf zou ik nog een postzegeltje spenderen om te zien of wit na 48...Tb3 soms 49.Kc2?? zou spelen (49...Txd3- +). Maar wit wint inderdaad na 49.Ta7! Kg8 50.La6 omdat hij steeds de zet Tf7 bij de hand heeft.

W.Montag (GER) EU/M/GT-323

R.Frederiks

Engels

A30

1.Pf3 Pf6 2.c4 c5 3.b3 g6 4.Lb2 Lg7
5.e3 0-0 6.Le2 Pc6 7.0-0 d5 8.cxd5
Pb4 9.a3 Pbx5 10.d4 cxd4 11.Lxd4
b6 12.Pc3 Le6 13.Pxd5 Lxd5 14.Tc1
Dd6! 15.b4 Tfd8 16.Dd2 Pe4 17.Db2
f6 18.Tfd1 e5 19.Lc3

Natuurlijk niet 19.Lxe5 fxe5 20.Txd5 Dxd5
 21.Lc4 Dxc4 22.Txc4 Td1 + en mat volgt.

19...De6 20.Pd2 Pxc3 21.Txc3 f5
22.Tc7 Lf6 23.Dc2 e4 24.Da4 f4!
25.exf4 e3

Hier leek 26.Pf3 sterk. Er volgt echter verrassend 26...Lxf3! en nu:

1. 27.Lc4 Dxc4 28.Txd8 + Txd8 29.Txc4 e2 - +

- 27.Lxf3 e2 28.Te1 Td1 - +
- 27.f5 exf2 + 28.Kh1 Dxe2 en wit heeft geen remise via 29.Db3 + Kh8 30.Txh7 + Kxh7 31.Df7 + Lg7
- 27.gxf3 exf2 + 28.Kxf2 Lh4 + 29.Kf1 De3 30.Lc4 + Kh8 en wit zal het mat niet kunnen ontlopen.

26.Pf1 exf2 + 27.Kxf2 De4 28.g3
Dg2 + 29.Ke1 Te8 30.Db5 Lf3 31.Td2
Kh8 32.Dc4 b5! 33.Dd3

33.Dxb5 bood evenmin soelaas: 33...Ld4 34.Dc4. Zwart kan nu via 34...Df2 + 35.Kd1 Lxe2 + afwikkelen of beter nog 34...Tad8!? spelen, daar wit vrijwel niets kan doen.

33...Tad8

Wit geeft op. Het is natuurlijk verloren na 34.Dxb5 Ld4. Een laatste grapje zou nog 34.Te7!? geweest zijn, waarna 34...Txd3 en 34...Txe7 niet goed zijn. Doch na 34...Lxe7 35.Dxc3 Lf6!? 36.Dxf6 Kg8 is het eveneens uit.

Intussen speelde ik een keer een World Cup (gedeelde tweede plaats) en in een WT/M-7-groep (gewonnen met 5 uit 6)

Daarna weer een EU/M/GT-groep waar het op dit moment met 11½ uit 13 en een gunstig eindspel in de laatste partij goed uitzielt.

Uit deze groep de volgende twee partijen:

R.Frederiks

M.Westeras (N)

EU/M/GT-350

Koningsindisch

E73

1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 d6
5.Le2 0-0 6.Lg5 c5 7.d5 e6 8.f4 Db6
9.Dd2 Pbd7!? 10.dxe6 fxe6 11.Pf3
Dc6 12.e5!?

Een andere mogelijkheid om een pion te offeren was 12.0-0 Pxe4 13.Pxe4 Dxe4 14.Le7 onduidelijk.

12...dxe5 13.fxe5 Pg4? 14.0-0 Pgxe5
15.Pxe5 Pxe5 16.Txf8 + Lxf8 17.Df4
Lg7! 18.Lf6 Lxf6 19.Dxf6 Pf7 20.Tf1
De8 21.Pe4 e5 22.Df2!

Deze ogenschijnlijk kansrijke aanvalsstelling blijkt nog knap lastig te winnen. Merkwaardigerwijs is b.v. 22.Dh4 niet overtuigend : 22...Dd8 23.Pf6 + Kf8 24.Pxh7 + Ke8 en zowel 25.Dxd8 + als 25.Pf6 + is lastig spelen.

22...Kg7 23.Pf6 Df8 24.Pd5 Kg8 25.Df6

De dans gaat verder. Direkt 2.Dh4 was sneller, maar ik wilde weten of zwart wel Da7 gevonden had; en bij korrespondentieschaak ga je je toch niet haasten?

25...Dg7 26.De7 Df8 27.Dh4 Dg7 28.Pf6 + Kh8 29.Pe8 Df8 30.Pc7

Een skala van varianten is te analyseren na 30.Df6 + Kg8 31.Pc7 Tb8 32.Pd5 De8 33.Dh4 Kg7 34.Pf6! Dh8 35.Ph5 + Kg8 36.De7 Lf5 37.Lg4!? In de belangrijkste variant wint wit met 37...gxh5 38.Lxf5 Tf8 39.Le6 Dg7 40.Tf3! h4 41.Dxh4 Kh8 42.De7 30...Tb8 31.g4! b6?

Sterker was 31...Ld7 32.Df6 + Kg8 33.Pd5 Te8! 34.Dh4 en ondanks kwaliteitswinst is het nog niet simpel.

32.Df6 + Kg8 33.Lf3 Dd6 34.Ld5 Dxf6 35.Txf6 Lxg4 36.Txf7 Kh8 37.Pa6! Td8 38.Txa7 Tf8 39.Ta8 Txa8 40.Lxa8 Kg7 41.Pc7 Le2 42.Ld5 Kf6 43.Kf2 Ld3 44.Ke3 Lf1 45.a4

zwart geeft op.

**R.Frederiks EU/M/GT-350
A.Lupa (I)**

Benoni A65
1.d4 Pf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4.Pc3 exd5
5.cxd5 d6 6.e4 g6 7.Le2 Lg7 8.Lg5 h6
9.Lh4 a6 10.f4 Dc7 11.Pf3 0-0 12.e5?

De partijopzet en zeker deze zet was - weer eens - veel te optimistisch. Maar de partij wordt toch nog enerverend.

12...dxe5 13.fxe5 Pg4 14.0-0 Pe3 15.Dd2 Pxf1 16.Txf1 Lg4

Gelukkig kon 16...Lxe5 niet wegens 17.Pxe5 Dxe5 18.Lf6.

17.Pe4 Pd7 18.Pf6 + Pxf6 19.Lxf6 Lxf6 20.exf6 Kh7 21.d6

Hier had ik aanvankelijk mijn hoop gevestigd op 21.Pg5 + hxg5 22.Dxg5 want na 22...Lxe2 23.Dh4 + Lh5 komt de list 24.Tf5 met aanvalskansen, b.v. 24...Th8 25.Txh5 + gxh5 26.Dg5! en ondanks twee torens minder wint wit toch. Doch na het sterkere 22...Tae8! blijft zwart beter staan.

21...Db6! 22.Pg5 + hxg5 23.Lxg4 Tae8 24.d7 c4 + 25.Df2 Dxf2 + 26.Kxf2 Te4 27.h3 Tf4 + ?

Beter was 27...Td8 waarna zwart licht beter staat. Dit was ook op de volgende zet nog mogelijk, maar zwart is zich niet van het gevaar bewust.

28.Ke2 Txf1??

In mijn aantekeningen had ik genoteerd: zwart mag geen torens ruilen wegens de witte dreiging Kc7.

29.Kxf1 b5 30.Ke2 b4 31.Ke3 b3 32.axb3

Gedwongen want 32.a3 faalt op 32...c3.

Hier had ik op de kaart het remise-aanbod al ingevuld, immers (na 32...axb3):

- 33.Kd4 a5 34.Kc4 a4 35.Kb4 Ta8 36.Ka3 en wit verliest omdat hij geen tempozetten heeft, tenslotte Kb4 moet spelen, waarna a4-a3 beslist.
- 33.Kd2 a5 34.Kc1 a4 35.Kb1 Ta8 36.Ka1 a3 37.bxa3 Txa3 + 38.Kb22 = (maar 38.Kb1? Ta8 39.Kb2 Tb8 verliest nog.)

Gelukkig schoot mij net voor het posten van de kaart weer de dreiging Kc7 te binnen.

32...cxb3 33.Kd4 a5 34.Kc5! a4 35.Le2 g4 36.Kd6

en zwart geeft op omdat wit na 36...gxh3 37.gxh3 g5 38.Ke7 Ta8 39.d8D Txd8 40.Kxd8 Kg6 41.Ke7 precies op tijd is. Sinds drie jaar heb ik een rating, die verliep van 2510 via 2515 naar 2520.

Tegenwoordig ben ik actief met een Nederlands team aan de voorronde van de XIe Olympiade (tot nu een moeizame 5 uit 8). Vooral de teambijeenkomsten o.l.v. onze voortreffelijke teamcaptain Kier Nienhuis zijn heel gezellig. Verslag en partijen worden ongetwijfeld nog gepubliceerd. Tenslotte ben ik in de loop van 1994 gestart in het Europese kampioenschap (EU/FSM/50) en voor 1995 staat op het programma deelname met een Nederlands team aan (een voorronde van) het Europese kampioenschap.

Van de algemeen wedstrijdleder

Net terug van het ICCF-Congres hebt u recht op een kort verslag van hetgeen zich in Schotland heeft afgespeeld, voor zover dat van toepassing is voor onze Bond. Hoewel natuurlijk iedere vergadering zijn belangrijke punten, stond deze bijeenkomst in het teken van de nieuwe ICCF-statuten. Een zeer grote opkomst toonde wel aan, dat hiervoor ook bij de aangesloten landen grote belangstelling bestond. Een commissie heeft aan deze structuur bijna 4 jaar gewerkt en slaagde erin de stukken - na ze vooraf voor commentaar aan het Presidium te hebben voorgelegd - zeer tijdig voor de vergadering in alle 5 ICCF-talen (Engels, Duits, Frans, Spaans en Russisch) te verzenden, zodat opnieuw commentaar kon worden ingezonden. Zeker heeft deze degelijke voorbereiding er aan meegewerkt, dat het zeer omvangrijke stuk met enkele taalkundige verbeteringen na een kleine dag van discussies eenstemmig kon worden aangenomen. Een stuk modernisering van groot belang voor de toekomst. Ook voor de NBC-leden herhaal ik nog eens wat met de vernieuwing word beoogd: "Het goede uit het verleden met kracht voortzetten en vernieuwingen zeker niet zonder meer afwijzen".

Op het Congres werden de titels voor de heren Idema en Gouw bevestigd, daarnaast werden uiteraard een aantal titelhouders geïnstalleerd. De financiële positie bleek stabiel en gaf geen aanleiding de tarieven te verhogen, een groot aantal invitatieoer- nooien werd bevestigd, veranderingen van de spelregels of toelichtingen daarop werden niet voorgesteld en de ratinglijst werd weer met dank en bewondering voor het vele daaraan verbonden werk geaccepteerd. Overeenkomstig zijn al vorig jaar geuite wens trad onze landgenoot A. van 't Riet terug als Commissaris voor het ratinggebeuren en droeg hij zijn werk over aan de heer G. Binder uit Duitsland. Een stevig applaus beloonde de heer van 't Riet voor zijn langjarige inspanningen op dit gebied. Zijn werk als voorzitter van de kwalificatiecommissie zet hij onverdroten voort.

Een ander gebied waarbij een NBC-er betrokken is, is de Teleschaakcommissie. Dit jaar had deze commissie onder leiding van D. Smit de taak een tweetal experimentele faxtoernooien te organiseren. Deze commis-

sie slaagde erin twee grootmeestergroepen te laten beginnen, waarvoor de ICCF-President tijdens het Congres de eerste zet als officieel begin mocht verzenden.

Ook van officiële Schotse zijde was er goede belangstelling. Zowel tijdens de opening als tijdens een ontvangst ten stadhuize gaf de stad Perth blijk van haar belangstelling en ook de voorzitter van de Schotse bord-schaakbond gaf bij enkele officiële gelegenheden acte de présence.

Volgend jaar vindt het ICCF-Congres plaats in Noorwegen (in Gjoslashvik in de buurt van Hamar). Dan vinden de vierjaarlijkse verkiezingen van het Presidium plaats en ook voor die vergadering mag dus een zeer behoorlijke opkomst worden verwacht.

Omdat ik bij een vorige prijsvraag het boekje "De wereld van Caissa" niet kwijt kon raken bij gebrek aan goede oplossingen, legde ik in het Septembernummer van dit blad een nieuw vraagstuk aan u voor. Vanuit de stand: Wit: Kb6, Le4 en Tf4 en zwart: Kd7 en pionnen op e3 en e2

was de opgave dat wit moest winnen.

Natuurlijk was de oplossing niet dat wit na Lf5 + en Td4 + de zwarte koning naar e5 dwingt om dan met opoffering van zijn looper beide zwarte pionnen op te peuzelen en met de koning en toren eenvoudig te winnen. Het begin gaat wel zo als hiervoor aangegeven, dus 1.Lf5 + Kd6 2.Td4 + waarna de zwarte koning naar e7 gaat om 3.Te4 + Kd8 te spelen. De eerste pointe is nu dat zwart pat staat na Txe3, e1D en Txe1. Daarvoor moet dus de koning naar e7 en later naar d8. Om de mogelijke patpositie op te heffen speelt wit de verbluffende zet 4.Ld7. Indien de koning die looper slaat gaan alsnog beide zwarte pionnen eraf en wit wint. Zwart speelt dus 4...e1D, waarna de witte looper het vonnis voltrekt met 5.Lb5 en ondanks de inmiddels redelijk genormaliseerde verhouding heeft zwart geen enkel verweer meer tegen het mat op e8!! Wie vindt dat nou niet mooi? Helaas waren er geen goede oplossingen, dus het boekje blijft nog even in mijn kast. Ook mooi is het resultaat van de heren E. Poel en A. Hotting in de 23e kampioensgroep. Beiden beeindigden het toernooi met een score van 11 punten. Hoewel er nog 8 partijen niet zijn afgelopen, kunnen beide heren niet meer door de andere deelnemers

worden ingehaald. Op grond van het reglement beslist intussen het Sonnenborn Bergersysteem over de rangorde en die geeft aan, dat de heer E. Poel uit Amstelveen zich de nieuwe KAMPIOEN van NEDERLAND CORRESPONDENTIESCHAKEN mag noemen. Ongetwijfeld leest u via dit blad nog van hem - en hij op de ledenvergadering van ons - hartelijke gelukwensen voor het bereikte resultaat zijn hier zeker op zijn plaats en die gelden natuurlijk ook voor de heer Hotting, die eerst met het geringst mogelijke verschil de titel aan zijn neus voorbij moest laten gaan.

Mooi is ook, dat nog dit jaar ons ZILVEREN Kampioenschap van start kon gaan. Met als startdatum 1 december 1994 beginnen de volgende heren aan de opgave dit jubileumtoernooi zowel voor zichzelf als voor de NBC van een gouden randje te voorzien: A. Stuart - Tilburg, U. D. Pillhock - Klundert, W. R. Jansen - Utrecht, M. Fiorito - Haaksbergen, L. Tazelaar - Amersfoort, F. Jonkman - Lelystad, H. van Putten - Kwintshoeul, J. Simmelink - Den Haag, C. v. d. Langenberg - Riethoven, R. de Boer - Alphen aan de Rijn, A. C. Dubbeldam - Terneuzen, A. Hotting - Helvoetsluis, R. Hendriks - Ommen, N. Oud - Amstelveen, R. Weijerstrass - Blaricum. Zou Weijerstrass er in slagen als eerste voor de derde maal de Nederlandse titel binnen te halen? Gezien het deelnemersveld wacht hem in ieder geval een zware taak. In één der vorige nummers kondigden wij de start van de Finale om het Europees Team-

kampioenschap aan, gelijk met het begin van de voorronden voor de vijfde editie. Eveneens werd in hetzelfde nummer de fraaie prestatie van onder anderen het team in de derde Finale vermeld, namelijk het behalen van een derde plaats met de daaraan verbonden bronzen medailles. Met veel moeite - waarvoor onze hartelijke dank - slaagde de NBC Plaatsingscommissie er in opnieuw een tweetal twaalfallen voor de nieuwe Finale en Voorronde samen te stellen. Wij wensen de volgende heren veel succes in een poging de hiervoor genoemde prestatie te evenaren, resp. te verbeteren, alsmede het voorrondeteam in haar poging opnieuw een finaleplaats zeker te stellen. De deelnemerslijsten der andere landen zijn nog niet binnen, doch ongetwijfeld zullen aan een aantal bordes ook interessante persoonlijke resultaten kunnen worden geboekt. Voor de NBC gaan in het Finaleteam aan de slag: 1. L. Mooren, 2. R. Frederiks, 3. H. Sarink, 4. P. Roos, 5. K. Nienhuis, 6. W. Boom, 7. H. Hölischer, 8. R. Hendriks, 9. P. de Laat, 10. J. v. d. Veen, 11. A. Sprinkhuizen, 12. N. Oud en in de Voorronde: 1. T. de Ruiter, 2. C. Groeneveld, 3. M. Quakelaar, 4. W. Rakhorst, 5. R. C. H. Raymaekers, 6. A. Hotting, 7. E. Poel, 8. G. Lambers, 9. M. Plomp, 10. C. v. d. Kley, 11. U. D. Pillhock en 12. M. Etmans. Voor de statistici: het Finaleteam heeft een gemiddelde rating van 2450 en het andere team van 2415.

H. Mostert

Theorie - Aljechin verdediging (B04)

door A.C.
van der Tak

De openingstheorie wordt meer en meer zaak van sub-sub-subvarianten. Deze keer wijden we enige aandacht aan de z.g. Alburvariant (4...g6 5.Lc4 Pb6 6.Lb3 Lg7), maar we moeten ons beperken tot 7.a4 en dan het zwarte antwoord 7...dxe5.

**1.e4 Pf6 2.e5 Pd5 3.d4 d6 4.Pf3 g6
5.Lc4 Pb6 6.Lb3 Lg7 7.a4**

Hier is 7.Pg5 nog altijd een belangrijke zet, maar wit kan ook 7.De2!? (o.m. bekend uit Short-Timman, Tilburg 1991) of zelfs het eenvoudige 7.exd6!? (Anand-Timman, Linares 1992) overwegen.

7...dxe5

De normale zet is 7...a5, waarna wit alsnog 8.Pg5 kan doen of 8.De2!?

8.a5

Goed voor zwart is 8.Pxe5!? Lxe5! 9.dxe5 Dxd1 + 10.Kxd1 b.v.

- 1) 10...Pc6 11.a5 Pd7 12.e6 fxe6 13.Lxe6 Pf6 14.Lxc8 Txc8 15.c3 0-0 met wat beter spel voor zwart, Meshkov-Kakageldiev, Kaluga 1981
- 2) 10...Lf5 11.a5 P6d7 12.Te1 Pc6 13.e6 fxe6 14.Lxe6 0-0-0 15.Ld2 Lxe6 16.Txe6 Thf8 17.Te2 Pd4 met voordeel voor zwart, Pogarasi-Chabanon, Hongarije 1989.

8...Pd7!?

Hier is 8...Pd5 ook wel gespeeld, maar de witte vooruitzichten lijken dan beter:

1. 9.dxe5 en nu:
 - a) 9...c6 10.0-0 (Of 10.h3 0-0 11.0-0 Pa6 12.Dd4 Pdc7 13.Dh4 Pc5 met ongeveer gelijke kansen, Duster-Kindl, Remagen 1981) en nu niet 10...0-0?! 11.De2 Dc7 12.Ta4 gevolgd door Th4 en een sterke witte aanval, Fichtl-Schonpol, Trinec 1972, maar 10...Lg4! 11.Te1 e6 met gelijk spel, aldus Siebenhaar, Delneff en Ottstadt in hun nog altijd indrukwekkende boek over de Aljechin verdediging.
 - b) 9...Le6 10.0-0 (Of 10.De2 Pd7 11.0-0 c6 12.Ld2 Lg4?! 13.c4 Pc7 14.Lc3 met voordeel voor wit, Manduch-Staal, corr.partij 1988/1990, Europees Teamkampioenschap III) 10...0-0 11.De2 Pd7 12.Td1 c6 13.c4 Pc7 14.h3 met enig voordeel voor wit, Rittner-Staal, corr.partij 1991/1993, NBC-25.
2. 9.Pxe5!? 0-0 10.0-0 en nu:
 - a) 10...c5?! 11.Pxf7! Kxf7 12.Df3 + Kg8 13.Dxd5 + Dxd5 14.Lxd5 + e6 15.Le4 cxd4 16.Lg5 met voordeel voor wit, Nunn-Schroll, Wenen 1991.
 - b) 10...c6 11.Pd2 Pa6 12.Pdf3 f6 13.Pd3 met enig overwicht voor wit, Mokry-Schroll, Wenen 1991.
 - c) 10...Le6 11.Te1 Pd7 12.Pf3 P7f6 13.c4 met voordeel voor wit, Smagin-Jackle, Dortmund 1992

9.Lxf7 + !?

De enige serieuze poging om het zwart spel te weerleggen. Andere zetten zijn:

- 1) 9.Pg5?! e6 10.Lxe6 0-0 11.0-0 exd4 met voordeel voor zwart, Gavric-Khmelnitsky, Pula 1990.
- 2) 9.dxe5?! Pxe5 10.Dxd8 + Kxd8 11.Pg5?! (Misschien is het door Christiansen aangegeven 11.Pxe5!?)

Lxe5 12.0-0 een betere mogelijkheid.) Ke8 12.Pc3 h6 13.Pge4 Pa6 14.Le3 Pg4 met voordeel voor zwart, Nicholson-Khmelnitsky, Budapest 1990.
9...Kxf7 10.Pg5 + Kg8 11.Pe6 De8 12.Pxc7

12...Dd8

Ook 12...Df7! is onduidelijk:

- 1) 13.Pxa8 exd4 14.0-0 (14.Pc7!?) Pa6 15.c3 h6 16.cxd4 Kh7 17.Pc3 (Winsnes heeft hier 17.b4! aangegeven) Pf6 18.Pb5 Lg4 19.f3 Ld7 en in deze onduidelijke stelling werd remise overeengekomen, Gunnas-Polaczek, corr.partij 1992.
- 2) 13.d5 Pa6 14.Pxa8 Pf6 15.Le3 Df8 en nu:
 - a) 16.b4 Lf5 17.c3 Dxa8 18.Db3 Dc8 19.Pd2 met onduidelijk spel, Bolzoni-Polaczek, Lyon open 1990.
 - b) 16.Lxa7 Lg4 17.f3 Dxa8 18.Lb6 Lf5 19.g4!? Ld7 20.Pc3 Dc8 met wederom een onduidelijk spel, Du jardin-Polaczek, corr.partij 1992/199, AB/4. Deze partij kan worden gevonden in het Italiaanse corr.jaarboek nr.8 onder nr.71.
- 3) 13.dxe5!? Polacze, kan ook nog geprobeerd worden.

13.Pxa8

Na 13.Pe6 De8 14.Pc7 moet zwart in remise berusten of 14...Df7 doen.

13...exd4 14.c3

Misschien is 14.0-0!? Christiansen, een betere zet, maar zover ik weet zijn er geen praktische voorbeelden mee.

14...Pc5!?

In de partij Wolff-Khmelnitsky, New York 1992, geschiedde 14...Pf6!? 15.cxd4?! Pa6 16.Pc3 Le6 17.0-0 Kf7 18.Te1 Dd7 19.Pb6 axb6 20.axb6 Pb4 met voordeel voor zwart,

maar volgens Wolff is 15.0-0!? Pa6 16. Te1! een versterking voor wit. In NIC magazine 1992/5 kan de geïnteresseerde lezer een uitgebreide analyse aantreffen.

15.cxd4

Ook hier kan 15.0-0!? in aanmerking komen.

15...Lxd4 16.0-0 e5

En hier kan ook naar 16...Pc6!? 17.Pc3 Lf5, Burgess, worden gekeken.

17.Pc3

In de partij Christiansen-Alburt, USA Kampioenschap 1990 speelde wit 17.Le3; na 17...Pba6 18.Pc3 Lf5 19.Tc1?! Kg7 20.Lxd4 Dxd4 had zwart prima spel. De partij staat in

Informator 50/125 en NIC Jaarboek 19.

17...Pc6!?

Eerdere analyses gaven hier 17...Lf5 18.Pb5 en nu

- 1) 18...Pba6 19.b4 Pd3 20.Pxd4 exd4 21.Lh6 met voordeel voor wit, Seirawan.
- 2) 18...Ld3 19.Pac7 (Of 19.Pxd4 exd4 20.Lf1! Christiansen) Lxf1 20.Dxf1 Kg7 21.Pxd4 met voordeel voor wit, Seirawan.

18.Pb5 Lf5 19.Le3

Gunstig voor zwart is 19.Pac7?! a6 20.Pxd4 Pxd4 of 19.Pbc7?! Kg7 20.Le3 Pe6

19...Pe6!?

Onduidelijk is 19...Dxa8 20.Pxd4 exd4 21.Lxd4 Pxd4 22.Dxd4 Pe6 23.Dd5

20.Db3?!

Hierna komt zwart definitief in het voordeel, maar ook 20.g4 Le4 21.Pc3 Ld5 22.Pxd5 Dxd5 23.a6 b5 24.Tc1 Kg7 25.Dc2 Tc8 ziet er goed uit voor zwart.

20...Dxa8 21.a6 b6 22.Tac1 Kg7

23.Pd6 6

met voordeel voor zwart, Stewart-Johnson, corr.partij 1991/1992 BCCC Kampioenschap.

Nieuwe thematoernooien

De ICCF heeft de opzet van haar thematoernooien weer aangepast. Er zullen niet 4 maal 4 thematoernooien starten, maar 6 maal 2, dus 12 per jaar.

Voor het eerste duo dienen inschrijvingen

plaats te vinden voor 1 januari 1995 door overmaking van f 7,50 op girorekening 487330 t.n.v. H.Mostert, Haarme. Meermaalse deelname aan één thema is mogelijk. Start van de toernooien op 15 maart 1995.

5/95 Damegambiet 1.d4 d5 2.c4 e6 3.Pf3 Pf6 4.Pc3 Le7 5.Lg5 h6 6.Lh4 0-0 7.e3 b6 8.Tb1

6/95 Koningsindisch 1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 d6 5.Pf3 0-0 6.Le2 e5 (±)

(Elders in dit nummer zijn door John Elburg een aantal voorbeeldpartijen geselecteerd met deze thema's)

Partijselectie thematoernooien

Bij 6/95:

E92-E99
cr Spanje
Tobar Sanchez
Lopez Mateo
7.dxe5 dxe5 8.Dxd8 Txd8 9.Lg5 Te8
10.0-0 c6 11.Tad1 Pbd7 12.h3 Pc5
13.Lxf6 Lxf6 14.b4 Pe6 15.c5 a5
16.a3 axb4 17.axb4 Ta3 18.Tc1 Pf4
19.Lc4 Le6 20.Lxe6 Txe6 21.Kh2 Pd3
22.Pb1 Ta2 23.Tc3 Pxb4 24.Tb3 Pa6
25.Txb7 Pxc5 26.Tb8 + Kg7 27.Pbd2
Le7 28.g4 Tc2 29.h4 Td6 30.Te8 Lxh4
31.Txe5 Lxf2 32.Txf2 Pd3 33.Kg3
Pxe5 34.Pxe5 Tdxd2 35.Txf7 + Kg8
36.Tc7 g5 37.Txc6 Txc6 38.Pxc6
Td3 + 39.Kf2 Kg7 40.Pe5 Tc3 41.Pf3
Kg6 42.e5 Tc4 43.Kg3 Te4 44.Kh3 h6
45.Kg3 Kf7 46.Kh3 Ke6 47.Kg3 Kd5
48.Kh3 Txe5

en wit geeft op

Muller

WT/M/536

Schuermann
1.c4 Pf6 2.Pc3 g6 3.e4 d6 4.d4 Lg7
5.Le2 0-0 6.Pf3 Lg4 7.h3 Lxf3 8.Lxf3
Pfd7 9.Le3 e5 10.d5 f5 11.exf5 gxf5
12.g3 Pa6 13.Dd2 Pac5 14.0-0-0 a5
15.Le2 a4 16.Lh6 Pe4 17.Pxe4 Lxh6
18.Dxh6 fxe4 19.De3 Pc5 20.f4 exf4
21.gxf4 Df6 22.Thg1 + Kh8 23.Tg4 a3
24.Dc3 axb2 + 25.Dxb2 Dxb2 +
26.Kxb2 Ta6 27.Ta1 Pa4 + 28.Kc2
Tb6 29.Kd2 Tb2 + 30.Ke3 Pc5
31.Tgg1 Ta8 32.f5 Ta3 + 33.Kf2 Tf3 +
34.Ke1 Txf5 35.Tg3 h6 36.h4 Tf7
37.Tg6 Tg7 38.Txg7 Kxg7 39.Kf2 Kf6
40.Ke3 Ke5 41.h5 Pa4 42.Tf1 Txa2
43.Tf7 Ta3 + 44.Kf2 Kd4 45.Txc7 Ta2
46.Kf1 e3 47.Lg4 Tf2 + 48.Kg1 Pc3
49.Txb7 Tf4

en wit geeft op

Boekbesprekingen

door Bertrand Weegenaar

Alle onderstaande boeken zijn verkrijgbaar bij of via de boekhandel. In een enkel geval is de plaats van bestelling aangegeven.

CHESSE the Adventurous Way - Jan Timman, Interchess, Alkmaar 1994, 256 p.
(ISBN 90-71689-85-9)

De beste 80 partijen en analyses van Jan Timman over de periode 1983-1993, oftewel de periode van *New In Chess* in plaats van *Schaakbulletin*.

Dit boek heb ik het laatst ontvangen, maar als u uw kerstdagen schakend en genietend door wilt brengen dan zou ik dit boek zeer snel aanschaffen.

Het *New In Chess*-magazine straalt al jaren kwaliteit uit, al moet ik zelf toegeven dat ik enige jaren terug mijn abonnement gestopt heb, vanaf nummer 18 de *Yearbooks* niet meer koop. Geen tijd om ze door te werken. Ik ben dus enigszins vervreemd van de fraaie lay-out, sprankelheldere diagrammen, maar zeker ook van de meer dan onderhoudende analyses en bespiegelingen van Jan Timman.

Ik ben een echte Timman-fan, al sinds de jaren 70, en mijn honderden met potlood opgeschreven partijen zijn alreeds in de database aanwezig, een redelijk rijtje boeken

over zijn al twee decennia durende wel en wee in grootmeesterland staan, vaak geraadpleegd, in de boekenkast. En ik blijf dus veel gemist te hebben, want mijn regionale dagblad vermeldde hooguit dat Timman weer eens niet geslaagd was in de strijd om het wereldkampioenschap. Dat hij deze strijd al sinds 1978 (winst Zonal-toernooi in Amsterdam) zeer succesvol heeft gevoerd in vele kandidatenmatches blijft onvermeld. Dat hij gerijpt is in die jaren valt van elke bladzijde uit dit boek af te lezen. Bewondering voor Jan Timman heb ik ook omdat zijn liefde voor het spel niet alleen betrekking heeft op de praktijk, de openingstheorie en de partij-analyse, Timman is ook een begaafd eindspelcomponist, alhoewel dat niet echt in dit boek tot zijn recht komt. Daarvoor raadplege de lezer het intrigerende *Endgame Themes in Encounters between Timman and Karpov* van de hand van Jan van Reek en Jan Timman, verschenen in 1993 ter ere van de match Timman-Karpov in Indonesië. (Misschien nog te bestellen via J.van Reek, De Erk 8, 6269 BJ Margraten) of diverse hoofdstukken in *Schaakwerk I* (Andriessen, 1983). Recenter echter is het artikel *Three Endgames* in het *New in Chess* 10-jarig jubileumnummer.

Ik heb mijn abonnement weer vernieuwd, en als ik niet thuis geef de komende weken dan ben ik bezig met Timman's boek en oude nummers van New in Chess en Schaakbulletin (No's 1 tot 50 zijn welkom of voor een goed bod!!) aan het doornemen. Ook de interviews door Dirk Jan ten Geuzendam mogen er namelijk wezen. Terecht, eveneens gebundeld onder de titel *Finding Bobby Fisher*. Eveneens uitgegeven door Interchess, Alkmaar.

Marshall Attack made easy - John Elburg, Chess Enterprise, Pennsylvania 1994, 42 p. (ISBN 0-945470-41-X)

Schaakschakeringen-medewerker John Elburg is er na het *Latvian made easy* weer ingeslaagd een complexe en al diepgaand geanalyseerde variant (boeken van o.a. Nunn en Anand) voor een groot publiek toegankelijk te maken.

In 8 hoofdstukken worden de hoofdvarianten van het Marshallgambiet in de Spaanse opening aan de orde gesteld, maar ook de anti-Marshall.

Er kleeft natuurlijk ook een nadeel aan deze opzet: er moeten keuzes gemaakt worden welke varianten wel of niet moeten worden opgenomen. Zo is het moderne 16...f5 buiten beschouwing gelaten.

Lef kan John niet worden ontzegt aangezien hij de Steinervariant 9...e4!? aanbeveelt. Een spectaculaire variant made easy.

Taktiek in de Opening 1 Open Spelen - A.C. van der Tak, Interchess, Alkmaar 1994, 155 p. (ISBN 90-71689-83-2)

Verrast ben ik door deze uitgave en wel om twee redenen: het was niet verwacht dat Interchess een echte NIC-bibliotheek zouden gaan starten met hoogwaardige schaakboeken. En dan meteen een serie van 6 delen 'Taktiek in de opening' aankondigen. Alle delen zullen van de hand zijn van wederom een Schaakschakeringen-medewerker A.C. van der Tak.

Verrast werd ik eveneens door de interessante opzet: opgehangen aan de opening, in het eerste deel de Open Spelen, worden in 200 partijen (veel correspondentiepartijen) de momenten vakkundig blootgelegd waarop het allemaal fout kan gaan op taktisch gebied. Het laat eveneens perfect zien wat voor stellingstypen er kunnen ontstaan na de diverse varianten. Misschien, misschien is Interchess een serie gestart die eveneens door schaaktrainers en -studenten gebruikt

kan worden om naast de tactiek van de opening, ook een repertoire samen te stellen. De details zullen in de artikelen van Van der Tak doorgenomen moeten worden. Een drietal openingsboeken, gambietboeken wil ik onder de aandacht brengen:

Winning with the Smith-Morra Gambit - Graham Burgess, Batsford London 1994, 192 p. (ISBN 0-7134-7384-3)

Het Smith-Morra gambiet is een scherpe aanpak van het Siciliaans: 1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 dxc3 4.Pxc3. De kansen voor wit op goed spel zijn groot, en het voorkomt dat je als witspeler terecht komt in een woud van zeer scherpe varianten als de Draak of de Najdorf.

De opzet van de Winning with-reeks is een inmiddels zeer succesvolle; aan de hand van partijen worden de kritieke varianten doorgenomen. In 12 hoofdstukken komen in het totaal 47 diepgaand geanalyseerde partijen aan bod. Zelf denk ik speciaal aanbevolen voor correspondentieschakers die na 1.e4 het Siciliaans vrezen. De Smith-Morra is een gevreesd wapen, en helder beschreven in dit boek.

Das angenommene Königsgambit mit 3.Sc3 - A. Bangiev en V. Hergert, Reinhold Dreier, Ludwigshafen 1993, 132 p. (ISBN 3-929376-10-5)

A strange bird, deze variant. Bangiev staat al jaren bekend als een groot voorvechter van het koningsgambiet. Volker Hergert is eveneens een fervent gambietspeler en publicist, maar dat zij een relatief (misschien wel vrijwel) onbekende variant zoveel body konden geven heeft mij verrast. En wat mij inmiddels in de praktijk verrast heeft, is dat het zoveel kansen geeft.

De auteurs behandelen de volgende varianten: Mason-gambiet 1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Pc3 Dh4 + 4.Ke2, Steinitz-gambiet 1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Pc3 Pc6 4.d4, Pierce-gambiet 1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Pc3 Pc6 4.Pf3 g5 5.d4 en het Hamppe-Allgaier-gambiet 1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Pc3 Pc6 4.Pf3 g5 5.h4.

Het spelen van deze variant is voor spelers met lef, maar de auteurs hebben fraaie vondsten gedaan die uiteraard nog vele praktische toetsing behoeven. Er zijn nog niet veel voorbeeldpartijen, maar die zullen zeker gaan komen.

Maar dat ermee gescoord kan worden is zeker.

Play the Schliemann Defence! - V.Ivanov, A.Kulagin, Olbrich , Wurzburg 1994, 172 p (ISBN 3-929324-14-8)

Beide auteurs hebben veel ervaring met een openingsvariant die hier ter lande als het Jaenisch bekend staat: 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 f5!?

De opzet is vrijwel gelijkwaardig aan die van de eerder genoemde Winning with-serie, in 8 hoofdstukken komen de hoofdvarianten aan bod, besproken in tientallen diepgaand geanalyseerde partijen. Tot slot zijn er 200 geanalyseerde partijen als studiemateriaal toegevoegd.

Als u zich niet stoort aan de rare Engelse zinsconstructies van de auteurs, en zich ook niet wilt storen aan de voorbereidingen van uw tegenstander die Spaans speelt: het Jaenisch en dit boek.

Opening Preparation - Mark Dvoretsky, Artur Yusupov, Batsford, Londen 1994, 304 p. (ISBN 0-7134-7509-9)

Voor wie echt iets over openingen wil leren, en niet slechts "varianten"-kennis op wil doen, is dit HET boek. Dvoretsky is inmiddels beroemd door o.a. zijn *Secrets of Chess Tactics* en *Secrets of Chess Training*. Beide boeken van een zeer hoog gehalte en geschreven voor erg ijverige en getalenteerde schaakstudenten.

Maar het hier besproken boek is duidelijk bedoeld voor een breder publiek. Het bestaat uit een zestiental artikelen, van de hand van beide auteurs, maar ook van leerlingen zoals Zlotnik (How opening Novelties are born). Het boek behandelt alle denkbeeldige facetten, van hoe een openingrepertoire op te bouwen, wat te doen bij onverwachte zetten tot het fraaie :You are right Monsieur La Bourdonnais! (Yuri Razuvaev) over 3.e3 in het Aangenomen Damegambiet.

Er is inmiddels veel commentaar aan dit boek gewijd. Het is reeds een klassieker en ik raad iedere serieuze correspondentieschaker die in ieder geval niet in de opening wil verliezen, aan dit boek eens te overwegen. De fraaie Batsford lay-out en de onderhoudende toon van de auteurs maken het erg aantrekkelijk.

Tot slot een leesboek:

Hein Donner 1927-1988 - Alexander Münninhof, Scheffers, Utrecht 1994 184 p.(ISBN 90-5546-008-7)

Ter ere van het Donner Memorial is de biografie van Donner verschenen. Donner is bij

vele schakers vooral bekend geworden als maker van grove, vooral hilarische blunders, waar Tim Krabbé een fraaie verzameling van heeft gepubliceerd. Hopelijk echter kennen nog meer schakers en schaakvrienden Donner van zijn stukjes in diverse bladen als Avenue en NRC-Handelsblad. Na een hersenbloeding in 1983, tot aan zijn dood in 1988, is zijn ster als schrijver van eenvoudige, doch zeer heldere stukjes snel gerezzen. De meest briljante zijn gelukkig gebundeld in boekjes als *Na mij dood geschreven* (1986) en *Slecht nieuws voor iedereen* (1987).

In dit boek van Münninhof wordt de mens Donner geportretteerd. In vele opzichten een moeilijk mens blijkt, voor zijn levensgenoten, vrienden en schaakcollega's. En misschien het meest voor zichzelf, alhoewel zoets door een biograaf vrijwel onachterhaalbaar is. Biografieën en schakers, ze komen veel uit op dit moment (Marshall, Lasker) het blijft vaak een van toernooi naar toernooi springende opzet. Het geeft echter wel enig verband in het leven van de man die in Nederland in het tijdperk tussen Euwe en Timman ("Ik beveel Jan Hendrik Timman de strenge tucht aan", 1974) door eigen publiek redelijk onderschat is. Als Donner had gewild, was hij als schaker misschien tot de absolute wereldtop doorgedrongen. Als schaakschrijver is hij dat zeker. *De Koning- Schaakstukken* (Bert Bakker, 1987) als pocket nog immer verkrijgbaar, is een ongevenaard stuk schaakproza dat waarschijnlijk nog meer dan deze biografie de Donneriaanse denkwereld blootlegt. Te gebruiken als aanvulling op de biografie is iets eerder (1993) ook een gedegen schaakoverzicht verschenen van de hand van Evert Straat jr: *J.H. Donner, grootmeester* (Interchess, Alkmaar). Om dit laatste boek niet helemaal over te doen zijn alleen de in het boek opgenomen partijen (31 stuks) die cruciaal blijken te zijn in de levensontwikkeling van Jan Hein achterin opgenomen.

Donner was meer dan een schaker, hij komt mij bijvoorbeeld in De Koning vaak over als een schaakfilosoof, iemand die zich niet afvraagt Wat is de beste zet, maar een goede zet snel ziet en vervolgens in gedachte verzinkt met de vraag Waarom is dat de beste zet. Ik heb daar helaas in deze biografie weinig van teruggevonden, van de filosoof Donner.

*De redactie en alle medewerkers van Schaakschakeringen
alsmede het bestuur van de NBC wensen alle lezers
een prettige kerstdagen, gelukkig nieuwjaar,
en een goed schaakjaar 1995 toe!*

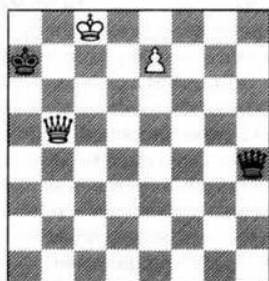

De praktijk van het eindspel (14)

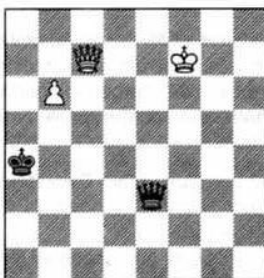
door G.C. van Perlo

4. Patwendingen

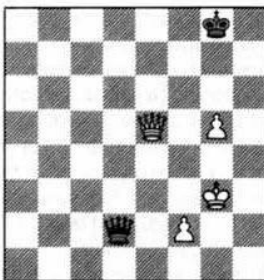
Meestal is het voor de zwakste partij een hopeloze zaak tegen de gecombineerde kracht van dame en pion(nen) op te boksen. Maar soms is er toch hoop en om dat te illustreren, ga ik nu over op het meest spectaculaire onderdeel van dit soort eindspelen en wel de patwendingen. Daarin worden vaak ontsnappingen gedemonstreerd, waarvoor geen boeienkoning zich zou schamen. Ik begin met een paar eenvoudige voorbeelden met slechts een pion op het bord, om het thema simpel in beeld te brengen. We richten dan onze belangstelling op diagram 14 uit Vaisman-Marovici, gespeeld in Roemenie 1975.

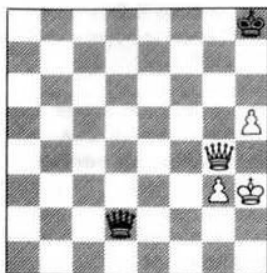
Met ongetwijfeld een doffe blik in de ogen speelde zwart 1...Dh8 +. Wit zal zeker gedacht hebben aan een soort afscheidsschaakje en haalde onbezorgd met 2.e8 = D zijn tweede dame. (2.Kd7! wint simpel). Groot moet zijn ontuchtering geweest zijn tijdens het vervolg 2...Dc3 + 3.Kd8 Nog triester voor wit is 2.Kd7 Dc6!!), maar nu kwam na 3.Kd8, Dc7 Remise !!

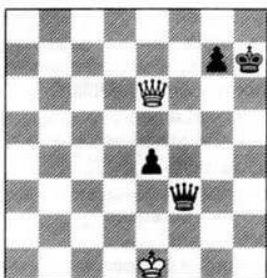
Al even triest verging het wit in Podgaec-Klovans, SSSR 1969, diagram 15, gezien het vervolg 1...Ka5! 2.b7 + Ka6 en hij had niet beter dan 3.b8 = P. Hij had zich vast meer voorgesteld, maar op 3.b8 = D komt 3...De6 + ! en na 4.Kg7 Dh6!! 5.Kg8 Dh8 + is het echt remise.

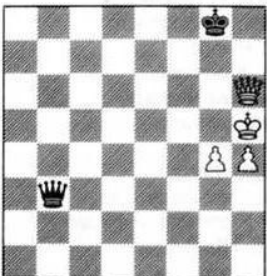
In diagram 16 uit Lehmann-Pfeiffer, Duitsland 1958 geven we er wit nog een pion bij. Het vervolg was 1.g6 Dd3 + en wit speelde argeloos 2.Kg4? ipv het winnende 2.Kh4. Zwart veerde geheel op met 2...Dg6: 3.Dg5 en nu 3...Kh8!! en het kunststukje is weer voltooid. Wit kan niet meer winnen. Weer heel droevig verging het wit in de partij Ribli-Spasski, Montpellier 1985, diagram 17. Hij speelde „leuk“ 1.h6 om na 1...Dh6: met 2.Dh4 te winnen en dat is toch tegen een speler als Spasski mooi meegenomen. Deze zag echter nog wat schemeren en probeerde

1...Db2, met als aardigheidje, dat 2.Dg7 + na 2...Dg7: 3.hg7: Kg7: 4.Kh4 Kh6 nog remise maakt. Wit trapte daar niet in en vervolgde 2.Kh4 om na 2...Dh2 + toch nog in de val te trappen met 3.Kg5?? Dh6!! remise. Vreselijk voor de ongelukkige Ribli. Met 3.Dh3 had hij immers de vis op het droge kunnen trekken !

Heel tragisch verliepen de zwarte zaken in Adams-Dimitrov, Burgas 1993 vanuit een afgebroken stelling (diagram 18). Tegen ieder, die het maar horen wilde, kondigde Adams al aan, dat het na 1...e3? met 2.Dh6 remise was, maar dat je op zo'n wonder van een afgegeven zet toch niet mag hopen. Inderdaad deed wit dat ook niet. Zijn afgegeven zet was 1...De3 + , maar zie Het wonder geschiedde toch, want er volgde tot verbijstering van degenen, die erbij waren na 1...De3 + 2.Kf1 Df3 + 3.Kg1 e3? Moet nu toch kunnen !? Neen!! 4.Dh3!! en toch nog remise.

En zie, wat er gebeurde in Atanosov tegen Spiridonov SSSR 1978 en in beeld gebracht in diagram 19.

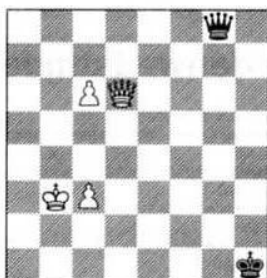
We komen daar weer een bekende tegen, want u raadt eigenlijk al wel, wat er volgde met zwart aan zet. Inderdaad.....

1...Df7 + 2.Dg6

Wit kan het teleurstellende slot al niet meer voorkomen, aangezien hij na 2.Kg5 Dd5 niet met zijn koning naar f4 kan.

2...Kh8!

Natuurlijk. Wit ontkomt weer niet aan pat.

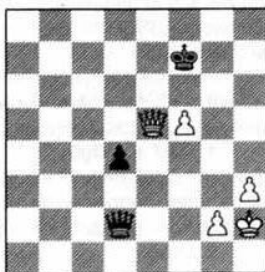
Urenlang zwoegen ging ook al, maar dan door een klein moment van onoplettendheid, voor wit verloren in de partij Bilek-Heidenfeld, Olympiade Lugano 1968. (diagram 20)

Wit was even niet bij de les met 1.c4 en dat werd genadeloos afgestraft met 1...Dg3 + tot vreugde van heel schakend Zuid-Afrika. En het had zo veel mooier kunnen zijn voor wit, als hij maar even iets als 1.Ka3 had gespeeld.

Een heel mooi kunstwerkje met simpel materiaal vinden we in het volgende diagram 21 uit Dikarev-Pelts, SSSR 1964, waarin volgde 1...b1 = D lijkt sterk genoeg, want op 2.Da8 + wint Dg8. Maar 2.De5 + verbrijzelt deze illusie totaal. Want 2...Kg8 faalt op 3.Dg7 en Pat wordt weer bereikt en nog mooier wordt het na 2...Dg7 3.Db8 + !! en zelfs twee dames is voor zwart niet genoeg om te winnen !!

Ook met meer materiaal blijft het oppassen, zoals toch een routinier als Matanovic tot zijn schade en schande moest ondervinden in zijn partij met wit tegen Lengyel, Budapest 1964.

Om te winnen hoeft hij alleen maar de diagonaal b8-h2 bezet te houden om lastige schaaks uit de stelling te houden.

Hij deed echter 1.De6? Kf8 en toen 2.f6? (2.Dd6 of 2.De5 won alsnog). Zwart was er als de kippen bij en forceerde de remise dankbaar en grappig met 2...Df4 + 3.Kg1 Dc1 + 4.Kf2 Df4 5.Ke2 en nu het fraaie 5...d3 + ! en Pat is niet meer te vermijden. 6.Kd1 Dd2 of 6.Kd3: Dd4 + !

Remise dus.

Landenwedstrijden

Wedstrijdleider: P. Heyboer
Paardenkamp 1, 1541 XM Koog aan de Zaan

Finland - Nederland

1. Myllyniemi - Roos 0-1
2. Molarius - v. Meggelen 11½- 1½
5. Arppi - Deisz 1½- 1½
14. Koskinen - v. d. Pavoordt 2-0
16. Plank - Kamminga 0-2
17. Kuutti - Reijnen 1-1
18. Vuori - Bijvank 1-0
21. Antin - Smeets 0-2
23. Collins - Visser 1-0
25. Pihlajamaki-Andriesma 1-1
28. Hedberg - Vreeman 1-1
33. Turppo - Landman 1-0
35. Pussinen - Vermeulen 2-0
37. Muhonen - Plug 1½- 1½
43. Tyriseva - Faber 1½- 1½
44. Torkkola - Scherbeijn 1½- 1½
46. Kayhko - Broersen 1-0
49. Turunen - Looijestijn 0-2

Stand: 32-29, voordeel Finland

Belgie - Nederland

21. Rottier - Smeets 0-2
31. Lheureux - de Haan 2-0
34. Nolf - de Roo 0-1

Stand: 31-32, voordeel Nederland

Engeland - Nederland

5. Gilbert - Feytens 1½- 1½
46. Setten - de Haan 11½- 1½
54. Buddolph - v. Opstal 0-1

Stand: 61-70, voordeel Nederland

Frankrijk - Nederland

7. Zorn - Roos jr. 0-2

Stand: 46½-36½, voordeel Frankrijk

Deze match wordt 31-12-'94 afgesloten.

Australie - Nederland

42. Lawlby - Ketzler 1-1

Italie - Nederland

10. Denaro - Osipow 2-0
38. Malaspina - Romijn jr. 11½- 1½

Stand: 40½-40½

Deze match wordt 31-12-'94 afgesloten.

Israël - Nederland

- 8 Oren - Kragten 0-2

Stand: 10½-14½, voordeel Nederland

De match tegen U.S.A. wordt 28-02-'95 afgesloten.

De match tegen Duitsland wordt 31-05-'95 afgesloten.

Opstelling tegen Denemarken:

1. Roos - Oe
2. Jansen - Rohde-Jensen
3. v. Meggelen - Kayser
4. Jonkman - Jorgensen
5. v. d. Kooij - Larsen
6. de Lange - Steffensen
7. v. d. Haak - Nielsen
8. v. d. Pavoordt - Lemvig-Müller
9. Kragten - Knud Larsen
10. Kamminga - Bertelsen
11. v. d. Berg - Varberg
12. v. d. Graaf - Prosch
13. Feytens - Ravn-Sorensen
14. Poell - Ostergaard
15. de Haas - Jorgen Larsen
16. Kroes - Hansen
17. v. d. Bos - Handrup
18. de Kruyf - Jakobson
19. Kuypers - Andersen
20. v. Gool - Schmidt
21. v. d. Vondevoort - Tagesen
22. de Weert - Nielsen
23. Ram - Esser
24. Heyboer (capt) - Nielsen (capt.)
25. Bijtelaar - Kjaer
26. Ketzler - Verner Hansen
27. Niewold - Isakson
28. Broersen - Villumsen
29. Plug - Jesper Pedersen
30. Bakkers - Henning Pedersen
31. Houthuizen - Frederiksen
32. Vermeulen - Spangaberg
33. Mews - Skivinger
34. de Jong - K. Jensen
35. Lipperts - Max Hansen
36. Koppejan - Lindeskov
37. Caals - Kristensen
38. Scherbeijn - Starup
39. v. Opstal - Jens Andersen
40. Zenden - Flemming Andersen
41. Vreeman - Harthimmer
42. Weening - Holm

Uitslagen

Kampioensgroep K/23

90. de Jong 1 Ludden 91. de Groot 0 Swinkels 92. Hofland 1
Hotting 93. Swinkels ½ Tazelaar 94. Poel 0 Hofland
95. Molenbroek ½ Hofland 96. de Jong 0 Poel 97. Hotting ½
Poel

Kampioensgroep K/24:

13. Thierry 1 Jonkman 14. Thierry 0 Vuurboom 15. v. Zanten
½ Vuurboom 16. Gouw 1 Thierry 17. Vuurboom 1 Etmans
18. de Boer ½ Thierry 19. Kuhlmann 1 Jonkman

M-klasse

wedstrijdleider: S. Sieswerda
Mar.v. Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort

240 21. den Herder 0 v. Gerwen 246 13. Eveleens 1
v. Antwerpen 247 12. Hebels 1 Pokorny 13. Dries 1 Oosterhoff
14. Pokorny 1 Oosterhoff 248 8. Mostertman ½ Nieland 249
11. Toonen 1 Abels 12. Lamboij 0 v. Mechelen
13. v. Mechelen ½ de Coninck 250 7. v. d. Muysenberg 1 de
Heer 8 v. d. Muysenberg 1 Hoyck v. Papendrecht 251
6. Hage 0 de Jong 252 4. v. Wieringen ½ Simmelink 5. Brink 1
Massy 253 5. Brink ½ Hoekstra 6. v. Antwerpen ½ Hoekstra
7. Hoekstra 0 Simmelink

H-klasse

wedstrijdleider: S. Sieswerda
Mar.v. Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort

390 15. Verschuuren 1 v. Woerden 16. v. d. Spek ½ Roelofs
392 20. Kogeler 0 Morsink 393 21. Dol 0 Hoogenboom 394
7. Lier ½ Dekker 8. Lier ½ Schenning 9. Bosma 1 Lier 396
7. v. Raan 0 Bomli 397 2. Speets 1 Nusink 3. Verwoert 1
Koster 398 1. Dol 0 Legemaat 2. Roelofs 1 Dol

II-klasse

Wedstrijdleider: E. J. Anneveld
Groene Wetering 12, 2831 XL Gouderak

644 14. Engels 0 Spanjaard (regl.) 645 9. Bakker 0
Vermeulen 10. de Jong 1 Nijssen 11. Poell 1 Vijverberg
12. Vijverberg 0 Vermeulen 13. Vermeulen 0 Janssens
14. Poell 1 Janssens 646 15. Boendermaker 0 v. Schaik 16. de
Boer 1 Boendermaker 17. v. Schaik 1 v. Delden 647
11. Bouwmeester 1 Middelbos 648 1. v. d. Zee 0 Platje 2. Platje
1. Drewes 3. Remmerts 0 Platje 4. v. Kray 0 Remmerts
5. Drewes 0 Harrewijnen 6. Drewes ½ Remmerts
7. Harrewijnen 1 v. d. Zee 649 2. Sauren 0 Vosselman
3. Lijzenga ½ Blom 4. Blom 0 Platje 5. Platje 1 Sauren 650
1. Lijzenga 0 Gons 2. Gons ½ Fiks

III-klasse

wedstrijdleider: G. K. P. van den Haak
Muiderslotweg 106 hs, 2026 AS Haarlem

415 10. t/m 14. Schrandt 0 allen 419 15. de Ligt 0 Stool 420
8. v. Doorn 0 Faber 9. v. Doorn 0 v. d. Bie

BF-91-H

wedstrijdleider: A. Hotting
Struytshoek 169, 3224 HA Hellevoetsluis

14. v. Veen 1 v. d. Muysenberg

BV-93

wedstrijdleider: A. Hotting
Struytshoek 169, 3224 HA Hellevoetsluis

2 18. v. Donk 1 Ruwette 19. Lindemann ½ v. Donk 3
14. v. d. Lagemaat ½ Tanis 15. Tanis 1 v. Gelderen 16. Wansink
1 v. Gelderen 13 19. v. Melis ½ v. Tienhoven 15 16. Leeners ½
Engels 17. Engels 0 Pokorny 18. Pokorny ½ Algra 25
11. Langendam 0 Wiche (regl.) 12. Langendam 0 Vosselman
(regl.) 13. Muller 1 Langendam (regl.) 14. Broek 1
Langendam (regl.) 15. v. Rooyen 1 Langendam (regl.)

16. Wiche 0 Broek (regl.) 17. Vosselman 1 v. Rooyen
18. Wiche 0 v. Rooyen 19. Vosselman 1 Wiche 26 13. Minnaar
1 Wagemans (regl.) 14. Wagemans 0 Hanssen (regl.)
15. Wagemans 0 Kler (regl.) 16. Wagemans 0 v. Gool (regl.)
33 13. Hoogvorst 1 Bakker 14. Visser 1 Bakker 15. Bakker 0
de Jong

Veteranen/Senioren

wedstrijdleider: J. de Vries
Leeststraat 3, 1825 JL Alkmaar

V-92/F: Algra 0 Pokorny

S-94/2: de Boer 1 Jongman

V-94/1: ter Haar ½ Boer ; Goedkoop ½ Boer

V-94/2: Goedkoop 0 Nicolaes ; Nicolaes 1 Marinus ; Boer 0
Goedkoop

Saldo-systeem

wedstrijdleider: J. de Vries
Leeststraat 3, 1825 JL Alkmaar

Top 5 per 01-10-'94: 1. J. v. Unen (Amsterdam) 14 pt.
2. A. Groenewegen (Arnhem) 10 pt. 3. Jo. Boas (Baarn) 8 pt.
4. G. Klein (Castricum) 7 pt. 5. t/m 7. W. Helle (Amstelveen),
J. Koopmanschap (Bussum), J. Wansink (Leiden) 6 pt.

Beeindigde groepen:

M-240

1. A. Dubbeldam	x	1	1	1	½	1	1	5½
2. G. v. Gerwen	0	x	1	1	0	1	1	4
3. D. den Herder	0	0	x	½	1	1	1	3½
4. C. Rajmaekers	0	0	½	x	1	½	1	3
5. N. Hauwert	½	1	0	0	x	½	1	3
6. R. Tiggelman	0	0	0	½	½	x	1	2
7. H. Dissels	0	0	0	0	0	0	x	0

H-393

1. A. v. Melis	x	½	1	1	1	1	1	5½
2. F. Stevens	½	x	½	1	1	1	1	5
3. P. Veldhuis	0	½	x	1	1	1	1	4½
4. J. Hoogenboom	0	0	0	x	1	1	1	3
5. G. Dol	0	0	0	0	x	1	1	2
6. J. Lens	0	0	0	0	0	x	1	1
7. H. Schaap	0	0	0	0	0	0	x	0

S-92/1

1. H. Leeners	x	½	1	1	1	1	4½
2. F. Huijbrecht	0-½	x	½	1	1	1	4
3. C. Toonen	0-1	0-½	x	0	1	1	2½
4. G. Boer	0-0	0-0	0-1	x	1	1	

Nieuwe groepen

M-255 per 10-10-94: 1. H. Westerman (Yde) 2. J. Simmelink
(Den Haag) 3. J. Dubbeldam (Hoek) 4. C. Rajmaekers
(Valkenswaard) 5. D. Stavast (Steenwijk) 6. H. v. d. Velde
(Rotterdam) 7. R. Verstraten (Leiden)

H-399 per 17-10-94 B. Hamnkink i.p.v. Huiskamp en
C. v. d. Klauw i.p.v. Bouwmeester

H-401 per 10-10-94: 1. H. Schaap (Amsterdam) 2. J. Gast
(Alphen a/d Rijn) 3. E. Oorebeek (Wageningen) 4. F. Stevens
(Naarden) 5. J. Veenstra (Duijven) 6. O. Caferata (Rotterdam)
7. A. v. Embden (Vlaardingen)

II-653 per 10-10-94: 1. J. Jonker (Arnhem) 2. J. v. d. Lee
(Assen) 3. J. Nieuwold (Gimmen) 4. C. Vijverberg (Dronen)
5. G. Hekking (Venlo) 6. J. v. d. Hoeven (Rotterdam) 7. M. Kroon
(Eindhoven)

II-654 per 18-10-94: 1. G. v. d. Wouden (Gouda) 2. P. v. Leijden
(Ter Aar) 3. D. Winsemius (Harderwijk) 4. T. Albers
(Rotterdam) 5. B. de Haan (Buitenpost) 6. J. de Jong (Eist)
7. F. Walms (Heerlen)

S-92/F per 22-10-94: 1. H. Leeners (Diemen) 2. W. de Boer
(Bunnik) 3. J. v. d. Kooij (Hellevoetsluis) 4. C. Auwerda
(Pijnacker)

Bestuur Nederlandse Bond van Correspondentieschakers

Voorzitter	: L.C.M. Diepstraten, Heideveldweg 20, 1251 XN Laren (NH)	Telefoon:	
Secretaris en ledenadministrateur	: H.P.J. Visser, Pottenbakkersdonk 432, 7326 PE Apeldoorn		02153-86241
Penningmeester	: S. Sieswerda, Mariken van Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort		055-412425
	Giro 1365400 ten name van "De Penningmeester Ned. Bond v. Correspondentie Schakers N.B.C. Amersfoort		033-755018
Alg. wedstrijdleder	: H.J. Mostert, Laan van Parijs 192, 2034 EK Haarlem		023-330667
Wedstrijdsecretaris	: A. Breidenbach, Elzenhof 15, 1775 GG Middenmeer (NH)		02270-2059
Redacteur	: B. Weegenaar, Mozartlaan 17, 3533 GA Utrecht		030-965761
Propagandaleider	: G.K.P. van den Haak, Muiderslotweg 106, 2026 AS Haarlem		023-373272
Externe betrekkingen	: T. de Ruiter, Gr. W. de Oudelaan 223, 1412 AT Naarden		02159-43556

Redactie

B. Weegenaar (eindredactie), H. van Houten (opmaak), B. Faber (uitslagen), A.C. v.d. Tak (theorie), G.C. v. Perlo (eindspel), R. Weening (profielchetsen) en T. de Ruiter (partijselectie).

Vaste medewerkers:

J. Elburg, A. Deisz, P. Heyboer (landenwedstrijden) en J. v.d. Kooij.

Medewerking:

S. van Ketel en L. Diepstraten.

De schaakkaarten worden duurder

In verband met de **verhoging** van een aantal **posttarieven** ingaande 1 januari 1995 (o.m. voor de pakjes schaakkaarten een verhoging van f 2,00) is ons bestuur genoodzaakt de prijs van een pakje van 300 schaakkaarten te verhogen van f 15,00 naar f 17,00. Verzoeken bij het bestellen van schaakkaarten na half december a.s. hiermede rekening te houden.

Namens het bestuur van de N.B.C.
S. Sieswerda, penningmeester

"SCHAAK"

De opening in de praktijk van ca. 100 correspondentiepartijen.

Deze maand zijn verschenen:

203 *Spaans Bogo met 10.Le3* RL 20

204 *Tweepaardenspel id NH Ulvestad* KP 1.3

November '94 DISKETTE met 1000 corr.

partijen voor Nic-base en ChessBase.

"Schaak!" kost bij bestelling van **een** exemplaar f 3,- en bij bestelling van meer exemplaren f 2,50 per stuk.

Giro 83865 t.n.v. J.v.d.Kooij, I. da Costastraat 373, 3221 TJ Hellevoetsluis.

De diskette kost f 10,-

PRIJSLIJST N.B.C.

Contributie per jaar	f 36,00	300 NBC-schaakkaarten	f 15,00
Saldo-groep (1, 2 of 3 partijen)	f 3,00	(incl. verzendkosten)	
7-kwalificatiegroep N.B.C.	f 4,00	ICCF-insigne incl. verzendkosten	f 3,50

I.C.C.F.-KWALIFICATIEWEDSTRIJDEN

Europatoernooien		Wereldtoernooien	
7-groep	f 7,00	7-groep	f 5,50
15-groep	f 9,50	15-groep (v.a. 2e klas en hoger)	f 8,50

STEUN ONS PROPAGANDAFONDS

Alle betalingen uitsluitend via postrekening nr. 1365400
ten name van penningmeester NBC Amersfoort.